

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ТУРИЗМА

РЪКОВОДСТВО
ЗА ФИНАНСИРАНЕ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
2014-2020г.

ЗА ТУРИСТИЧЕСКИЯ СЕКТОР

София, 2015 г.
(актуализирано през м. януари 2017 г.)

СЪДЪРЖАНИЕ:

<i>I. Въведение.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Европейски структурни и инвестиционни фондове за България 2014 – 2020 г.....</i>	<i>4</i>
<i>Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ (ОПИК) 2014-2020г.</i>	<i>4</i>
<i>Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г.....</i>	<i>5</i>
<i>Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.....</i>	<i>7</i>
<i>Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г.....</i>	<i>8</i>
<i>Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014 -2020 г.....</i>	<i>10</i>
<i>Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020г.</i>	<i>11</i>
<i>Програма за развитие на селските райони (ПРСР) 2014 – 2020г.....</i>	<i>12</i>
<i>Програма за морско дело и рибарство (ПМДР) 2014 – 2020 г.....</i>	<i>17</i>
<i>III. Програми за териториално сътрудничество (2014-2020г.).....</i>	<i>20</i>
<i>Програма за трансгранично сътрудничество INTERREG V-A Румъния - България 2014-2020 г.20</i>	
<i>Програма за трансгранично сътрудничество по Инструмента за предприемаческа помощ България – Турция 2014-2020 г.</i>	<i>21</i>
<i>Програма за трансгранично сътрудничество Гърция - България 2014-2020г.</i>	<i>22</i>
<i>Програма за трансгранично сътрудничество по Инструмента за предприемаческа помощ България – Македония 2014-2020г.</i>	<i>24</i>
<i>Програма за трансгранично сътрудничество България – Сърбия 2014-2020г.....</i>	<i>25</i>
<i>Програма за трансгранично сътрудничество „Дунав“ 2014- 2020 г.....</i>	<i>27</i>
<i>Програма за трансгранично сътрудничество Балкани – Средиземно море 2014- 2020г.</i>	<i>28</i>
<i>Програма ИНТЕРРЕГ Европа 2014-2020 г. (одобрена от ЕК на 11.06.2015г.).....</i>	<i>29</i>
<i>Съвместна оперативна програма „Черноморски басейн 2014 – 2020г.“.....</i>	<i>31</i>
<i>IV. Политики и програми на Европейския съюз.</i>	<i>33</i>
<i>Програма COSME 2014-2020г.....</i>	<i>33</i>
<i>Програма Творческа Европа (Creative Europe) 2014-2020 г.</i>	<i>34</i>

I. Въведение

Настоящото ръководство е подготвено в отговор на стратегическата важност, която има развитието на сектора на туризма в нашата страната. Той се смята за един от най-съществените отрасли за икономиката на България и не случайно, по данни от 2015 г., заема 13% от Брутния вътрешен продукт. Не на последно място, туризмът оказва пряко влияние върху икономическия растеж, заетостта и социалното развитие на населението.

Настоящото практическо ръководство има за цел да подпомогне участниците в туристическото предлагане, като повиши тяхната информираност относно възможностите за финансиране на действия за подобряване на произвеждания от тях продукт и на неговата реализация, чрез използване на средства от европейските фондове и програми.

Създаването на ръководството, отговаря на променените условия за финансиране, настъпили след одобряването на европейската многогодишна финансова рамка за 2014-2020г., както и на спецификите на отделните финансирани от Европейския съюз програми за този планов период.

Ръководството ще бъде обект на периодично актуализиране от страна на Министерството на туризма.

В Ръководството на Министерство на туризма за кандидатстване за финансиране на проекти от Европейския съюз, са представени основни характеристики за разглежданата програма от гледна точка на цел, териториален обхват, управляващ орган, бенефициенти, обща стойност на финансиране и са изведени примерни възможности и/или дейности, чрез които програмата би могла да предостави (директно или индиректно) своята подкрепа на туристическия сектор.

Предвидена е препратка /линк/ към официалната интернет страница по всяка програма, за да бъде създадена практическа възможност всеки заинтересован да може да следи за актуална информация и покани за набиране на предложения по нея, както и да може да се запознава с индикативната годишна работна програма за съответната година.

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

II. Европейски структурни и инвестиционни фондове за България 2014 – 2020 г.

Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ (ОПИК) 2014-2020г.
(одобрена от ЕК на 16.03.2015 г.).

Основната цел на ОПИК 2014-2020 г. е постигане на динамично конкурентоспособно развитие на икономиката, базирано на иновациите, оптимизация на производствените вериги и секторите с висока добавена стойност.

Управляващ орган на програмата е Министерството на икономиката.

Възможности, които предоставя за туристическия сектор:

Приоритетна ос 1: Технологично развитие и иновации

Примерни дейности за финансиране:

Развитие на сътрудничеството за иновации между предприятията и между бизнеса и научните среди.

Подкрепа за иновации в предприятията, процеси и бизнес модели в предприятия.

Подкрепа за развитие на среда и инфраструктура за изследвания и иновации за нуждите на бизнеса.

Допустими бенефициенти:

Предприятия или техни обединения, включително партньорства с научноизследователски организации; Агенции, ведомства и организации на бизнеса и други юридически лица, които са свързани с предоставянето на услуги за подкрепа на НИРД и иновации в бизнеса; София Тех Парк; Офиси за технологичен трансфер и технологични центрове, клъстери.

Планира се използване на Финансови инструменти.

Приоритетна ос 2: Предприемачество и капацитет за растеж на МСП

Специфична цел 2.1.: Подобряване нивото на оцеляване на МСП, включително чрез насърчаване на предприемачеството.

Примерните дейности за финансиране:

Финансови инструменти в подкрепа на предприемачеството.

Насърчаване на предприемаческите идеи в области, свързани с европейски и регионални предизвикателства.

Допустими бенефициенти:

Стартиращи и съществуващи предприятия в определените в Националната стратегия за насърчаване на МСП сектори, предприятия, развиващи своята дейност в областта на културните и творческите индустрии, развиващи нови продукти и услуги, свързани със

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

застаряването на населението, полагане на грижи и здравеопазване, социално предприемачество и др.

Приоритетна ос 2: Предприемачество и капацитет за растеж на МСП

Специфична цел 2.2.: Повишаване на производителността и експортния потенциал на българските МСП.

Примерните дейности за финансиране:

Инвестиции за подобряване на производствения капацитет за растеж чрез използване на факторите на производство;

Подкрепа за специализирани услуги за МСП за развитие и укрепване на управленски капацитет;

Подкрепа за растеж на предприятия чрез подобряване на качеството и чрез насърчаване на използването на информационни и комуникационни технологии и услуги;

Подкрепа за дейности и услуги в пряка полза за развитието на бизнеса и възможностите за експортна ориентация на МСП;

Институционална подкрепа за дейности в областта на туризма за подкрепата в полза на МСП.

Допустими бенефициенти:

Съществуващи микро, малки и средни предприятия; Клъстери; Асоциации на бизнеса; Организации и институции, свързани с осъществяването на дейности и предоставянето на услуги в подкрепа на бизнеса и подобряване на бизнес-средата.

Официална интернет страница на програмата: <http://www.opic.bg/>

Индикативна годишна работна програма за предстоящите процедури по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014-2020 г.: <http://www.opic.bg/opik/igrp>

Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г.
(одобрена от ЕК на 16.06.2015 г.)

Основна цел на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. (ОПРР 2014-2020 г.) е на национално ниво, прилагането на модел за умерен полицентризм за територията на България, който да доведе до намаляване на вътрешните и външните миграции.

Управляващ орган на Програмата е Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 6: Регионален туризъм

Инвестиционен приоритет: Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство

Общ бюджет по приоритетната ос: 100 755 882,00 евро

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Приоритетната ос е насочена към консервация, опазване, популяризиране и развитие на културното наследство чрез развитие на изцяло завършени и интегрирани туристически продукти за паметници на културата от национално и световно значение.

Примерните дейности за финансиране:

- Развитие на обекти на културното наследство от национално и световно значение, в т.ч. религиозни такива чрез консервация и реставрация, възстановяване, опазване, експониране, социализация, популяризиране, оборудване, въвеждане на техники и програми за превод, екскурзоводски услуги и др.

- Дейности по вертикална планировка, подобряване на прилежащи пространства, както и подпомагане развитието на туристически продукти (на основата на подпомаганите атракции) и пазарна информация, като маркетингови проучвания и анализи на въздействието, регионални проучвания на посетителите, разработка на маркетингови и рекламни стратегии и програми за туристически продукти, създаване на туристически пакети и рекламни дейности – подготовка и разпространение на информационни и рекламни материали за туристически продукти, цифровизация на съответния обект и др., пряко свързани с подпомаганите атракции и връзката им със заобикалящата природна среда.

- Развитие на туристическата инфраструктура, необходима за нуждите на атракциите (туристически пътеки и пътеки на здравето, пътеки за катерене, езда и колоездене, места за пикник, указателни табели, центрове за информация на посетители).

- Развитие на допълнителна дребномащабна техническа инфраструктура в района на атракциите, необходима за посещението им (ВиК, детски площадки, съоръжения за отдих и спорт, паркинги, зелени площи, тоалетни, осветление и ел. инсталация, малки съоръжения за събиране на отпадъци, комунални услуги и съоръжения, обслужващи туристическата атракция и посетителите, които са необходими за развитието на цялостен туристически продукт).

- Дребномащабни, приходогенериращи инвестиции в търговски зони и заведения за обществено хранене, места за настаняване, съоръжения за активен отдих в рамките на културния обект или пряко свързани с него в рамките на цялостния туристически продукт, които могат да бъдат подпомогнати с финансови инструменти.

- Допълнителни дребномащабни неинфраструктурни дейности, имащи пряка връзка с подкрепяните атракции (организиране на събития в района на атракциите, маркетингови и рекламни дейности).

- Подходящо обучение на персонала, работещ в подкрепяните атракции.

- Участие в регионални, национални и международни туристически борси, изложения и панаири и организиране на експедиции, посещения на пътнически агенти, туроператори, автори на пътеводители, журналисти за реклама на подкрепяните атракции.

- Информирание на обществеността, включително чрез кампании за подобряване на осведомеността относно културното наследство и неговото опазване и съхранение.

- Подобряване достъпа за хора с увреждания до обектите на културното наследство и съпътстващата инфраструктура.

Конкретни бенефициенти, в смисъла на публична или частна организация, която отговаря за започването или за започването и изпълнението на операции:

Министерството на културата – за обектите държавна собственост, управлявани от МК, включително в сътрудничество с НПО за дейности за развитие на регионални туристически продукти, когато е приложимо;

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Общини – за обектите общинска собственост (или за държавна собственост с предоставено право на управление на общините), включително в сътрудничество с НПО за дейности за развитие на регионални туристически продукти, когато е приложимо;

Институции на вероизповеданията и техни местни поделения, които са юридически лица – за обектите, собственост на съответните религиозни институции и техните местни поделения – юридически лица, включително в сътрудничество с НПО за дейности за развитие на регионални туристически продукти.

Конкретни бенефициенти, в контекста на финансовите инструменти: Организации, прилагащи финансовите инструменти.

Използване на финансови инструменти: 70% от финансовия ресурс по приоритетната ос.

Териториален обхват - територията на цялата страна.

Официална интернет страница на програмата: <http://www.bgregio.eu/>.

Индикативна годишна работна програма за предстоящите процедури по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г.:

<http://www.bgregio.eu/kandidatstvane/predstoyashti-shemi-2014-2020.aspx>

Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.

(одобрена от ЕК през м. февруари 2015г.)

Оперативна програма „Добро управление“ е наследник на действащите в периода 2007-2013 г. програми „Административен капацитет“ и „Техническа помощ“.

Управляващ орган – дирекция „Добро управление“ в Администрацията на Министерския съвет.

Общ бюджет на програмата - 335 919 603 евро.

Цели - чрез програмата ще бъдат финансирани мерки в ключови сфери, сред които административна реформа и електронно управление, електронно правосъдие и реформа в съдебната система.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 1 „Административно обслужване и е-управление“

Наименование на процедурата: Е-община.

Примерни допустими дейности:

Внедряване в общинските администрации на административна, информационна система (АИС) за автоматизация на дейностите, свързани с администрирането на 50 приоритетни административни услуги на общинско ниво и създаденият референтен модел на тези услуги, разработени по проект на МТИТС „Развитие на административното обслужване по електронен път“ по ОПАК.

Допустими бенефициенти: Общински администрации

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Приоритетна ос 2 „Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса“

Наименование на процедурата: Компетентна и ефективна администрация

Примерни допустими дейности: Предоставяне на обучения за служителите в администрацията на централно, областно и общинско ниво.

Допустими бенефициенти: Централни, областни и общински администрации

Официална интернет страница на програмата: <http://www.opac.government.bg/bg/home>.

Индикативна годишна работна програма за предстоящите процедури по Оперативна програма „Добро управление“:

https://www.eufunds.bg/images/eu_funds/files/OP_Good_Governance/%D0%98%D0%93%D0%A0%D0%9F/%D0%9E%D0%9F%D0%94%D0%A3-%D0%98%D0%93%D0%A0%D0%9F_2017_%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%98%D0%9F.pdf

Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г.
(одобрена от ЕК на 28.11.2014 г.)

Управляващ орган на програмата е Министерство на труда и социалната политика.

Цели на програмата: По-висока и по-качествена заетост; институционален капацитет и модернизиране на публични политики; намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.

Бюджет – 1 092 248 077 евро.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ за периода 2014 - 2020 г. (ОП РЧР) предлага широк спектър от мерки в подкрепа на българските предприемачи за инвестиции в най-ценния капитал - трудът. Бизнесът може да разчита на финансиране основно по **Приоритетна ос 1 „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“** на програма. Принципна новост е обединяването на всички мерки за инвестиции на пазара на труда в рамките на една приоритетна ос, което дава много по-голяма гъвкавост при подготовката и изпълнението на процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Така например, вече ще бъде възможно да се финансират проекти на предприятия, в които да бъдат комбинирани както дейности, насочени към съществуващия персонал, като различни обучения, така и такива, свързани със създаването на нови работни места и интеграция на безработни и неактивни лица. Бизнесът е определен като пряк бенефициент по пет от общо седем инвестиционни приоритета в рамките на Приоритетна ос 1 на ОП РЧР.

В унисон с целите на Европейския социален фонд, от който се съфинансира оперативната програма, основната част от средствата ще бъдат разходвани за осигуряване на заетост, преимуществено посредством дейности за осигуряване на знания и умения на безработните и

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

неактивните лица за успешната им реализация на пазара на труда, но и чрез субсидиране, частично или пълно на разходите за труд, в случаите, в които се наемат представители на уязвимите групи на пазара на труда. Промяна спрямо досегашната практика е нагласата основната част от инвестициите да бъде насочена към реалния сектор, а бюджетните предприятия да получават финансиране за разкриване на работни места само за специфични дейности и за най-уязвимите групи. Оперативната програма има за цел преодоляването на структурните проблеми на пазара посредством подкрепа за трудовата реализация на лица от групите с висока безработица и ниски нива на заетост - младежите, хората над 54-годишна възраст, лицата без образование и квалификация, включително лицата от етническите малцинствени групи. Младите хора определено са във фокуса на ОП РЧР, като мерките, насочени към тях са обособени в рамките на два инвестиционни приоритета от Приоритетна ос 1.

Другата основна група дейности в рамките на първата ос на ОП РЧР са тези, свързани с обучения. Финансират се професионално обучение и обучения за придобиване на ключови компетенции. Предоставя се подкрепа за специфични вътрешнофирмени обучения и обучения на работното място. За целта работодателите ще могат да получат финансиране и за разработването и прилагането на системи и стратегии за учене през целия живот. Сериозен акцент е поставен на иновативните форми на учене, като са предвидени процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, които ще дадат възможност да бъдат финансирани и специализирани обучения, насочени към подготовка на кадри за високотехнологичните отрасли, които изпитват недостиг от работна сила, основно в сферата на информационните и комуникационни технологии.

Примерни процедури и операции от интерес за работодателите в туризма при тяхно обявяване са:

Процедура „Младежка заетост“ стартира още преди официалното одобрение на оперативната програма. Договорът с Агенция по заетостта, която е конкретен бенефициент по тази процедура е сключен на 12 януари 2015 г. Очаква се най-малко 8 000 младежи да се включат в чиракуване и стажуване. Чрез процедурата ще се улесни преходът на младите хора от образование към заетост и ще им осигури ценен професионален опит, необходим за заемане на свободни работни места при работодатели.

Операция „Ново работно място“ се радва на огромен интерес от страна на потенциалните бенефициенти - работодателите. Те имат възможност да наемат безработни и неактивни лица, както и ще бъдат стимулирани за това не само чрез осигуряване на финансиране на професионално обучение или обучение по ключови компетентности и последващо предоставяне на субсидирана заетост за период до 12 месеца, но и чрез закупуване на оборудване, обзавеждане, дълготрайни нематериални активи и стопански инвентар за новоразкритите работни места.

Операция „Обучения и заетост за младите хора“ се изпълнява от Агенцията по заетостта, като работодателите имат възможност да подават в Дирекциите „Бюро по труда“ заявления за наемане на безработни лица. Това безспорно е улеснение за тях, тъй като ще избегнат необходимостта от разработване на проект, както и последващото му отчитане. Те ще имат или предварително ще обучат по професии и ключови компетентности безработните младежи преди да започнат работа. Съществува възможност, в случай че младежите разполагат с необходимата квалификация и не се нуждаят от включване в обучение, същите да бъдат насочвани директно към заявени от работодатели работни места. Работодателите ще получават субсидии за наетите по програмата лица.

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Операция „Обучения на заети лица“ дава възможност на работодатели да кандидатстват с проектни предложения за провеждане на специфични за компанията обучения, насочени към придобиване или повишаване на професионалната квалификация на работещите. Тези обучения следва да бъдат съобразени с индивидуалните особености на производствените процеси и работните места в предприятията.

Официална интернет страница на програмата - <http://esf.bg/>

Индикативна годишна работна програма за предстоящите процедури по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“: <http://esf.bg/protseduri/>

Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014 -2020 г.
(одобрена от ЕК през м. декември 2014г.)

Управляващ орган на програмата е Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Бюджет - 1 839 919 829,00 евро

Цели на програмата: изпълнение на проекти за развитие на транспортната система, които допринасят за ефективната свързаност на транспортната мрежа и премахването на участъци с недостатъчен капацитет в нея, намаляване на задръстванията, на нивата на шум и замърсяване, подобряване на безопасността, насърчаване употребата на екологосъобразни видове транспорт.

Приоритетни области на програмата:

Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ трансевропейска транспортна мрежа”.

Бенефициент: ДП „Национална компания железопътна инфраструктура”.

Приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” и ”разширената” трансевропейска транспортна мрежа” - обща стойност на финансирането.

Бенефициенти: Национална компания „Стратегически инфраструктурни проекти”; Агенция „Пътна инфраструктура”.

Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт”.

Бенефициент: „Метрополитен” ЕАД.

Приоритетна ос 4 „Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта”.

Бенефициенти: ИА „Проучване и поддържане на река Дунав”; ДП „Пристанищна инфраструктура”; Национална компания „Стратегически инфраструктурни проекти”; Агенция „Пътна инфраструктура”; ИА „Морска администрация”; Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация”/ Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение”.

Приоритетни обекти по програмата ОПТТИ и Механизъм за Свързана Европа:

- Изграждане на АМ “Черно море”.

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

- Изграждане на железопътно трасе Русе – Варна.
- Обход на гр. Габрово с тунел под вр. Шипка.
- Подобряване на корабоплаването по р. Дунав.

Интернет сайт на програмата: <http://www.optransport.bg/>

Индикативна годишна работна програма за предстоящите процедури по Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“:

<http://www.optransport.bg/page.php?c=276>

Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020г.
(одобрена от ЕК на 20.02.2015 г.)

България за първи път има достъп до средства от структурните и инвестиционни фондове на Общността за научни изследвания и технологична модернизация на изследователската инфраструктура, подпомагане на връзката на висшето и училищното образование с пазара на труда, на образователната интеграция и ученето през целия живот в самостоятелна оперативна програма – “Наука и образование за интелигентен растеж” (ОП НОИР).

Управляващ орган - Главна дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми“ към Министерство на образованието и науката.

Общ бюджет – 701 177 274.00 евро, от които 596 000 681.00 евро от ЕС и 105 176 593.00 евро национални средства.

Цели: засилване на научните изследвания и иновациите и подобряване на образованието и социалното приобщаване при всички нива на образование.

Бенефициенти по програмата – МОН, публични и частни научни организации (включително БАН и СА), научноизследователски институти, градини, училища, висши училища, общини, ресурсни центрове, читалища, национално представителни организации на работниците и служителите и на работодателите, работодатели, браншови организации, представителни студентски организации, регистрирани по закон, организации по ЗЮЛНЦ.

Възможности, които дава програмата:

Чрез специфичните дейности на Оперативната програма, в рамките на **Приоритетна ос 1** „Научни изследвания и технологично развитие“ ще бъдат прилагани мерки за участие на научните институти, висшите училища и МОН в целеви проекти, програми и мерки, подкрепящи приоритетите на Дунавската стратегия.

Приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“, **тематична цел:** Инвестиции в образование, обучение и професионално обучение за придобиване на умения и учене през целия живот. Тук се включва **операция „Да работим в България“**, която има за цел осигуряване на по-качествено и ефикасно образование по необходимите за пазара на труда професии и специалности, посредством целенасочени системни действия за подобряване на качеството на образованието и адаптивността към условията за заетост на завършващите ученици и студенти.

Официална интернет страница на програмата: <http://www.sf.mon.bg>

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Индикативна годишна работна програма за предстоящите процедури по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“:
<http://sf.mon.bg/?go=page&pageId=39>

Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020г.
(одобрена от ЕК на 16.06.2015г.)

Управляващ орган на програмата – Министерство на околната среда и водите.

Цели на програмата: изграждане на ВиК инфраструктура и устойчиво управление на водния сектор, постигане на съответствие с йерархията при управлението на битовите отпадъци, подпомагане изпълнението на Националната приоритетна рамка за действие за екологичната мрежа Натура 2000, превенция и управление на риска от наводнения и свлачища и намаляване замърсяването на атмосферния въздух.

Общ бюджет - 1 770 381 345,00 евро.

Приоритетни области на програмата: Води; Отпадъци; Натура 2000 и биоразнообразие; Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища; Подобряване качеството на атмосферния въздух.

Допустими Бенефициенти (в зависимост от приоритетната ос):

ВиК оператори; Общини (като партньори; като бенефициенти за проекти, изпълнението на които е през два програмни периода); МРРБ, МОСВ и Асоциации по ВиК (само за подпомагащи дейности).

Структури на/звена в структурата на МОСВ и МЗХ, отговорни за формиране, прилагане и изпълнение на политиката в областта на Натура 2000, Структура за управление на Натура 2000; юридически лица с нестопанска цел, общини, научни институти

ГДПБЗН към МВР

Общини, юридически лица с нестопанска цел.

Официална интернет страница на програмата: <http://www.ope.moew.government.bg/>

Индикативна годишна работна програма за предстоящите процедури по Оперативна програма „Околна среда“: <http://www.ope.moew.government.bg/bg/pages/indikativna-godishna-rabotna-programa-opos-2014-2020/107#1>

Програма за развитие на селските райони (ПРСР) 2014 – 2020г.
(одобрена от ЕК през м. май 2015г.)

Управляващ орган на програмата – Министерството на земеделието и храните.

Цели на програмата: Повишаване на конкурентоспособността на селското стопанство и жизнеспособността на стопанствата, за повишаване на доходите на производителите и осигуряване на доставката на качествени хранителни продукти; Опазване на екосистемите и

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

устойчиво управление и използване на природните ресурсите в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост; Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социалното включване и по-добро качество на живот.

Териториален обхват:

Според националната дефиниция, селските райони се определят на ниво община (LAU 2) и включват територията на 231 общини, в които най-голямото населено място има население до 30 000 души.

Възможности, които дава ПРСР 2014-2020 г. за туристическия сектор:

Подмярка 6.2 - Стартова помощ за неземеделски дейности.

Подкрепата за стартиране на нови неземеделски дейности е насочена към развитието на предприемачеството и насърчаване на разнообразяването на икономиката в селските райони чрез увеличаване на броя на микропредприятията в неземеделския сектор, разкриване на нови и запазване на съществуващи работни места, разширяване и подобряване на услугите за населението, интегриране на туристическия сектор в селските райони, насърчаване на съхранението и развитието на традиционни дейности за селските райони. **Финансират се дейности за развитие на туризъм** (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги).

Необходими условия:

Бенефициенти: Земеделски производители или микропредприятия, регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон, Закона за кооперациите, както и физически лица, регистрирани по Закона за занаятите. Бенефициентите трябва да имат седалище/клон или съответно постоянен адрес за физическите лица на територията на селски район.

Подпомагат се **проекти за обновяване или изграждане на места за настаняване с до 20 помещения за настаняване.**

Преимуществено се подкрепят проекти за развитие на селски, еко и културен туризъм и др. алтернативни форми на туризъм.

Не се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и туристически услуги в курортни комплекси и населени места по черноморското крайбрежие и в планинските курорти с развит масов туризъм (*посочени в приложение към програмата*).

Подмярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“

Предоставя се подпомагане за инвестиции в неземеделски дейности, които са насочени към:

- Развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги);
- Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали);
- Развитие на занаяти (включително предоставяне на услуги, свързани с участието на посетители в занаятчийски дейности) и други неземеделски дейности.
- Туристическо настаняване и осигуряване на храна на туристите (включително къщи за гости, къмпинги и съоръжения, и т.н.);

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

- Развитие на туристическите услуги, които предлагат на посетителите възможности за спорт и отдых или са насочени към хобита и други дейности за свободното време (езда, колоездене, фототуризм) и специализиран туризъм за любители на природата – наблюдение на птици, животни, пеперуди, растения и т.н.);
- Туристически услуги, свързани с опазване и експониране на места с исторически, културен, природен или образователен интерес (стари изби, мелници, ферми, изложения на закрито и открито), и т.н.

Бенефициенти са: Земеделски производители или микропредприятия, регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон, Закона за кооперациите или Закона за вероизповеданията, както и физически лица, регистрирани по Закона за занаятите. Бенефициентите трябва да имат седалище или съответно постоянен адрес за физическите лица на територията на селски район.

Не се предоставя финансова помощ за изграждане и обновяване на туристически обекти и туристически услуги в курортни комплекси и населени места по черноморското крайбрежие и в планинските курорти с развит масов туризъм. Населените места с развит масов туризъм и курортните комплекси са посочени в текста на Програмата.

Мярка 07 Основни услуги и обновяване на селата в селските райони (за общини и НПО)

Подмярка 7.2 Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура

Бенефициенти:

- Общини в селските райони за всички допустими дейности по под-мярката с изключение на дейности, свързани с доизграждане, без ново строителство на канализационната мрежа (в т.ч. и съоръжения за пречистване на отпадъчни води) в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони;
- Юридически лица с нестопанска цел за дейности, свързани със социалната и спортната инфраструктура и културния живот;
- Читалища за дейности свързани с културния живот;
- ВиК оператори за дейности, свързани с изграждане, реконструкция и/или рехабилитация на водоснабдителни системи и съоръжения в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони и дейности, свързани с доизграждане, без ново строителство на канализационната мрежа (в т.ч. и съоръжения за пречистване на отпадъчни води) в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони.

Примерни дейности в областта на туризма

- Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи общински пътища, улици, тротоари, и съоръженията и принадлежностите към тях;
- Изграждане, реконструкция и/или рехабилитация на водоснабдителни системи и съоръжения в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони; инвестиции за доизграждане, без ново строителство на канализационната мрежа (в т.ч. и съоръжения за пречистване на отпадъчни води) в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони;
- Изграждане и/или обновяване на площи, за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от общинско значение;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца или възрастни, включително транспортни средства;

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

- Реконструкция и/или ремонт на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот, вкл. мобилни такива, вкл. и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства;
- Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение в селските райони;
- Реконструкция и/или ремонт на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност.

Подмярка 7.5. Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдых, туристическа инфраструктура.

Предоставя се безвъзмездна финансова помощ за следните допустими за подпомагане дейности по подмярката:

- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на туристически информационни центрове;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на посетителските центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство;
- Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на центрoвете за изкуство и занаяти с туристическа цел;
- Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и/или историческо наследство и предоставящи услуги с познавателна или образователна цел;
- Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристическа инфраструктура (информационни табели и пътепоказатели за туристическите места и маршрути, съоръжения за безопасност, велоалеи и туристически пътеки).

Бенефициенти: Земеделски производители или микропредприятия, регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон, Закона за кооперациите или Закона за вероизповеданията, както и физически лица, регистрирани по Закона за занаятите. Бенефициентите трябва да имат седалище или съответно постоянен адрес за физическите лица на територията на селски район.

Подмярка 7.6 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на селата“

Бенефициенти: Местни поделения на вероизповеданията

Примерни дейности: възстановяване, реставрация, ремонт и/или реконструкция на сгради с религиозно значение, в това число и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства.

Мярка 19 — Подкрепа за местно развитие по LEADER (BOMP — водено от общностите местно развитие) (член 35 от Регламент (ЕС) № 1303/2013) - развитие на териториална идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер.

Подмярка 19.2. Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие.

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Воденото от общностите местно развитие (ВОМР) се извършва чрез интегрирани и многосекторни стратегии за местно развитие, основани на характеристиките на конкретната територия и разработени въз основа на местните потребности и потенциал.

Мярката има потенциален принос за постигане и на тематични цели, свързани с иновациите, намаляване влиянието на промените в климата и опазването на защитените зони по Натура 2000, включени в Споразумението за партньорство.

Съгласно приоритетна област 6Б от Регламент (ЕС) № 1305/2013, основната цел на подхода е стимулиране на местното развитие в селските райони. С прилагането на подхода ВОМР УО на ПРСР цели и постигане на следните специфични цели, които могат да бъдат постигнати чрез финансиране от ЕЗФРСР:

- Развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес;
- Развитие на динамична жизнена среда и подобряване качеството на живот чрез развитие на хоризонтални и междусекторни партньорства и взаимодействие за инициативи от общ интерес;
 - Развитие на практики и модели за добро управление и участие на заинтересованите страни в развитието на територията, като основа за териториално развитие;
 - Развитие на териториална идентичност, маркетинг и марки на база на специфичния териториален потенциал и продукти от местен характер.

Подходът се прилага на териториален принцип на ниво община или обединение на съседни общини и/или съседни населени места част от община/и. Всяка стратегия за воденото от общностите местно развитие обхваща територия с население между 10 000 и 150 000 жители.

ВОМР се прилага в рамките на селските райони, рибарските райони и на следните територии със специфични характеристики, определени в Националната концепция за пространствено развитие.

Процентът на съфинансиране на мярката Водено от общностите местно развитие е определен в чл. 59, параграф 4 от Регламент (ЕС) № 1305/2013, като 90% е принос от ЕЗФРСР.

Бенефициенти: Местни инициативни групи за одобрение на стратегии за ВОМР; Местни заинтересовани лица с проекти към стратегиите за ВОМР, в т.ч. местни инициативни групи.

Допустимите дейности, предвидени за финансиране по подхода ВОМР по включените в стратегията програми:

- Допустими дейности, съгласно мерките от ПРСР 2014 - 2020 г.;
- Допустими дейности, съгласно мерките от Регламент (ЕС) № 1305/2013;
- Допустими дейности съгласно мерки, извън Регламент (ЕС) № 1305/2013, допринасящи за постигането на приоритетите на ПРСР 2014 - 2020 г. и на стратегията за ВОМР.

Подмярка 19.3 Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местни инициативни групи

Целите на подмярката, включват: подпомагане на съвместни дейности и проекти; иновации в продукти и услуги в селските райони, комбинирайки разнообразните възможности на

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

селските райони и развитие на селски райони с добавена стойност; създаване на европейска идентичност в допълнение към местната, регионалната и националната идентичност.

Бенефициенти – одобрените местни инициативни групи

Допустими дейности - техническа помощ за подготвителни дейности по проекти за междутериториално и транснационално сътрудничество; дейности за сътрудничество в рамките на Република България или проекти за сътрудничество между територии в две или повече държави членки или с територии в трети държави.

Подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на стратегия за водено от общностите местно развитие“

Целта е обезпечаване на МИГ с необходимия финансов ресурс за ефективното изпълнение на стратегия за ВОМР и нейното популяризиране; повишаване на информираността на населението относно подхода ВОМР и насърчаване на активното му участие в процеса на прилагане на стратегии за ВОМР.

Бенефициенти – одобрените местни инициативни групи

Допустими дейности - свързани с управление на МИГ и популяризиране на стратегия за ВОМР.

Официална интернет страница:

<http://www.mzh.government.bg/MZH/bg/ShortLinks/PRSR.aspx>

Индикативен график за прием на заявления за подпомагане по Програмата за развитие на селските райони: <http://www.mzh.government.bg/MZH/bg/ShortLinks/PRSR.aspx>

Програма за морско дело и рибарство (ПМДР) 2014 – 2020 г.
(одобрена от ЕК на 13.11.2015 г.)

Управляващ орган на програмата – дирекция „Морско дело и рибарство“ на Министерството на земеделието и храните.

Общата цел на подкрепата, предоставяна от ПМДР 2014 - 2020 г., е постигането на динамично, устойчиво и конкуретоспособно развитие на рибарството и аквакултурата в периода 2014-2020 г.

Общото **финансиране** на ПМДР от Европейския фонд за морско дело и рибарство възлиза на 113 543 226,75 евро.

Възможни **бенефициенти** по Програмата: Еднолични търговци (ЕТ) или юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите, развиващи дейност в сектор Рибарство.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Предвидените конкретни мерки в ПМДР допринасят за подобряване на достъпа до информация за морето и морската среда и интегрираното морско наблюдение, за **развитието на морския и крайбрежен туризъм**, за стимулирането на научните изследвания и иновации

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

в рибарството и аквакултурите, за развитието на устойчиво рибно стопанство и храни от него, като се насърчават аквакултурите в открито море.

Програмата ще се реализира чрез следните **6 приоритетни цели**:

- Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите;
- Насърчаване на устойчиви в екологично отношение, иновативни, конкурентоспособни и основани на знания аквакултури, характеризиращи се с ефективно използване на ресурсите;
- Насърчаване на изпълнението на Общата политика в областта на рибарството на ЕС;
- Повишаване на заетостта и териториалното сближаване;
- Насърчаване на предлагането на пазара и преработването;
- Насърчаване на изпълнението на Интегрираната морска политика на ЕС.

Обхватът на реализиращите се проекти с отношение към сферата на туризма, би могъл да включва:

- Подобряване и благоустрояване на дребномащабна инфраструктура с цел развитие на туризма и подобряване средата на живот на територията на рибарските райони;
- Популяризиране на природното и културно-историческо наследство на рибарските райони;
- Провеждане на културни и образователни мероприятия (фестивали, изложби, обучения);
- Промоционални кампании за подобряване на престижа на продуктите от риболов и аквакултури;
- Изграждане на места за спортен риболов, закупуване на плавателни съдове с цел популяризиране на ветроходния спорт, както и за целите на развитие на туризма и др.

Възможни мерки и операции:

Мярка 4.2. Изпълнение на стратегиите за водено от общностите местно развитие

Целта е насърчаване на икономическия растеж, социалното приобщаване, създаването на работни места и предоставяне на подпомагане за пригодността за заетост и трудовата мобилност в общностите в регионите, които зависят от риболов и аквакултури, включително диверсификация на дейностите в рамките на сектора на рибарството, както и в други сектори на морската икономика.

Бенефициенти - Местни инициативни рибарски групи

Примерни допустими дейности:

Подпомагане за изпълнението на стратегиите за водено от общностите местно развитие може да се предоставя за:

- Добавяне на стойност, създаване на работни места, привличане на младите хора и насърчаване на иновациите на всички етапи от веригата за доставка на продукти от риболов и аквакултури;
- Подпомагане на диверсификацията в рамките на риболова с търговска цел или извън него, ученето през целия живот и създаването на работни места в райони за рибарство и аквакултури;

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

- Подобряване и използване на екологичните дадености на районите за рибарство и аквакултури, включително операции за смекчаване на въздействието от изменението на климата;
- **Насърчаване на социалното благополучие и културното наследство в районите за рибарство и аквакултури, включително рибарството, аквакултурите и морското културно наследство;**
- Засилване на ролята на рибарските общности в местното развитие и управлението на местните ресурси в областта на рибарството и морските дейности.

Официална интернет страница: <http://www.eufunds.bg/programen-period-2014-2020/operativni-programi-2014-2020/programata-za-morsko-delo-i-ribarstvo-2014-2020-g>

Индикативна годишна работна програма за предстоящите процедури по Програмата за морско дело и рибарство: <http://www.eufunds.bg/programen-period-2014-2020/operativni-programi-2014-2020/programata-za-morsko-delo-i-ribarstvo-2014-2020-g/item/15906-proekt-na-indikativna-godishna-rabotna-programa-za-2017-g>

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

III. Програми за териториално сътрудничество (2014-2020г.).

Програма за трансгранично сътрудничество INTERREG V-A Румъния - България 2014-2020 г.

(одобрена от ЕК на 12.02.2015г.)

Управляващ орган на програмата – Министерство на регионалното развитие и публичната администрация, Република Румъния.

Национален орган - Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Териториален обхват на програмата - обхваща териториите на следните 8 области от България - Видин, Враца, Монтана, Плевен, Велико Търново, Русе, Силистра и Добрич и следните 7 региона от Румъния - Мехединци, Долж, Олт, Телеорман, Гюргево, Кълъраш и Констанца.

Цел - да подкрепи развитието на трансграничния регион чрез подобряване на достъпността, насърчаването на институционалното сътрудничество и опазването и развитието на регионалните богатства.

Общият бюджет по Програмата е 258 504 125 евро.

Целевите групи и основните типове бенефициенти - национални, регионални и местни власти, румънски или български НПО, публични организации.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 2 – Зелен регион

Индикативни дейности по меки мерки:

- Изготвяне на съвместни проучвания, стратегии, управленски планове в сферата на общото опазване, развитие и използване на културното наследство и природните богатства.
- Повишаване на осведомеността относно защитата, промотирането и развитието на културното наследство и природните богатства.
- Запазване, промотиране и развитие на нематериалното културно наследство, основно чрез културни събития с транс-гранично измерение.
- Развитие на съвместни туристически продукти и услуги на база общо промотиране на културното наследство и природните богатства.
- Развитие на координирано управление на природните паркове, природните резервати и други защитени зони.

Индикативни дейности по твърди мерки:

- Подкрепа на промотирането и използването на потенциала на културното и природно наследство чрез инвестиции в обща и устойчива туристическа инфраструктура.
- Модернизиране/изграждане на пътища до обектите на природното и културно наследство, които ще бъдат част от трансграничния туристически продукт.
- Реконструкция на инфраструктурата на културните обекти; възстановяване и промотиране на паметници на културата, в изпълнение на съответните трансгранични стратегии/концепции.

Официална интернет страница на програмата за новини и актуални покани за кандидатстване - <http://www.interregrobg.eu/en/>

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Програма за трансгранично сътрудничество по Инструмента за предприсъединителна помощ България – Турция 2014-2020 г.
(одобрена от ЕК на 22.07.2015 г.)

Управляващ орган на програмата - Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Национален орган за Република Турция е Дирекция „Финансово сътрудничество“ в Министерството по въпросите на Европейския съюз.

Териториален обхват на програмата - областите Бургас, Ямбол и Хасково за територията на Република България и провинциите Одрин и Къркларели за територията на Република Турция.

Цел - Укрепване на капацитета за трансгранично сътрудничество между България и Турция в областта на опазването на природата и устойчивото развитие на туризма, което ще доведе до засилване на териториалното сближаване в Европа.

Общ бюджет на Програмата - 29 642 894 евро.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 2 „Устойчив туризъм“ - насочена към използване на природното, културното и историческо наследство на региона.

Тематични приоритети: Повишаване на туристическата привлекателност на трансграничния район чрез по-добро използване на природното, културното и историческо наследство и свързаната с него инфраструктура; повишаване на потенциала за трансграничен туризъм чрез разработване на общи дестинации.

Индикативни дейности в областта на туризма:

Твърди мерки

Дребномащабни инвестиции и изграждане на ИКТ-съоръжения:

- Дребномащабни инвестиции за подобряване на достъпа до природните, културни и исторически туристически обекти, включително: рехабилитация на пътища за достъп, маршрути за колоездене, туристически пътеки;
- Дребномащабни инвестиции за подобряване на условията в природните, културни и исторически туристически обекти, включително: възстановяване, поддържане, консервация, опазване, както и осигуряване на достъп до туристическите обекти на лица с увреждания;
- Подобряване на комуналните услуги в природните, културни и исторически туристически обекти;
- Малки туристически гранично-пропускателни пунктове и свързани с тях съоръжения;
- Изграждане/развитие/надграждане на ИКТ туристически съоръжения, включително на информационни центрове и/или павилиони за упътване на потенциалните посетители.

Меки мерки:

- Разработване на съвместни ГИС платформи;
- Разработване на съвместни платформи за онлайн резервации, разплащания и др.;
- Разработване на схеми за превоз на туристи и свързани с това дейности в крайбрежните зони на Черно море.

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

- Разработване и изпълнение на стратегии за устойчиво развитие на туризма и планове за действие за общи туристически дестинации на основата на природното, историческо и културно наследство на трансграничния регион;
- Маркетинг и реклама на общи туристически дестинации, организиране и участие в панаири и свързани с тях дейности (напр. изложби, конференции, семинари, кръгли маси, представяния, обмен на добри практики) и др.;
- Създаване на многоезични онлайн туристически платформи и визуализация на местни продукти (3D визуализация; мобилни приложения, социални мрежи, специално разработени интернет платформи) и други иновативни инструменти;
- Обучение и консултантска подкрепа за туристическите организации, насочени към подобряване на техните продукти, услуги, дейност и уменията на персонала;
- Разработване и популяризиране на алтернативни форми на туризъм, напр. „гурме туризъм”, „екотуризъм”, „СПА туризъм”, „селски туризъм” и др.

Потенциални бенефициенти:

- Всички равнища на регионалните и местни органи на властта;
- Централни, регионални и местни служби и структури на съответните държавни институции;
- Администрации на защитени зони;
- Регистрирани НПО в сферата на туризма;
- Институции и организации за подкрепа на бизнеса – търговски палати, промишлени и занаятчийски асоциации и др.;
- Туристически бордове и асоциации;
- Образователни и обучителни институции и организации;
- Университети и научно-изследователски институции;
- Обществени културни институти (музеи, библиотеки, читалища и др.).

Официална интернет страница на програмата за новини и актуални покани за кандидатстване - <http://www.ipacbc-bgtr.eu/>

*Програма за трансгранично сътрудничество Гърция - България 2014-2020г.
(одобрена от ЕК на 09.09.2015 г.)*

Управляващ орган на програмата - Министерството на развитието и конкурентоспособността на Република Гърция.

Национален орган е Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Териториален обхват на програмата - областите Хасково, Смолян, Кърджали и Благоевград за Република България, префектурите от ниво 3 по NUTS: Еврос, Ксанти, Родопи, Драма, Кавала, Солун и Серес за Република Гърция.

Общ бюджет на Програмата - 129 695 569 евро

Целевите групи и основните типове бенефициенти по програмата: национални, регионални и местни власти, както и неправителствени организации.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 1: Конкурентен и иновативен трансграничен регион, насочена към:

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Подобряване на системите за подпомагане на стартиращи и съществуващи малки и средни предприятия, фокусирани върху трансграничното сътрудничество;

Разширяване на трансгранични икономически дейности, иновации и икономически обмен.

Приоритетна ос 2. Устойчив и приспособим към климата трансграничен регион.

Специфична цел: Валоризиране на културно и природно наследство в трансграничния регион.

Индикативни дейности:

Дейности, свързани с изграждане на капацитет;

Рехабилитация / опазване на културните ресурси с трансграничния значение;

Малки инфраструктурни интервенции, необходими за осигуряване на достъпност на обектите.

Културни инициативи в трансграничния регион.

Индикативни дейности в областта на туризма:

- Схеми за сътрудничество между бизнеса и чуждестранните предприятия (например музеи) в областта на туризма и/или културата, като бази за настаняване и конгресни центрове, производствени предприятия, транспортни съоръжения, културни съоръжения, и др., с цел въвеждане на интегрирани туристически дестинации, търговски марки на дадени области и т.н.

- Развитие и изпитване на системи за контрол на брендиране на „зелени“ и „традиционни“ продукти, отчитайки и насърчавайки културно и природно наследство;

- Съвместни или общи услуги в подкрепа на износа (например участие в изложби и бизнес-промоционални събития и др.);

- Рехабилитация/опазване на културните ресурси с трансгранично значение;

- Малки инфраструктурни интервенции, необходими за осигуряване на достъпност на обектите;

- Културни инициативи в трансграничния регион.

Видове бенефициенти:

- Националните, регионалните и местните институции и техните структури, отговорни за опазване на природното и културното наследство;

- Национални, регионални и местни институции и техните структури, отговорни за планиране на регионалното развитие;

- Органите за управление на защитени територии;

- Неправителствени организации, организации с нестопанска цел и други сдружения на гражданското общество, в сферата на опазване на природните и културни ресурси;

- Институции, специализирани в областта на образованието, обучението и изграждането на капацитет.

Официална интернет страница на програмата за новини и актуални покани за кандидатстване - <http://www.interreg.gr/en/news/bilateral-cooperation-programmes/greece-bulgaria.html>

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Програма за трансгранично сътрудничество по Инструмента за предприсъединителна помощ България – Македония 2014-2020г. (одобрена от ЕК на 05.08.2015 г.)

Управляващ орган на програмата - Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Национален орган е Министерството на местното самоуправление на Република Македония.

Териториален обхват на програмата - областите Благоевград и Кюстендил за територията на Република България и 27 общини за територията на Република Македония.

Цел – засилване на трансграничното сътрудничество между хората и институциите в региона с цел съвместно справяне с общите предизвикателства и използване на неоползотворения потенциал за развитие на трансграничния регион чрез ефикасно използване на ресурсите.

Общ бюджет на Програмата - 19 461 687 евро.

Целевите групи и основните типове бенефициенти по програмата: национални, регионални и местни власти до публични организации, което е предпоставка за повишаване на знанията и усвояването на добри практики от българските партньори, с цел усъвършенстване на провежданите от тях регионални и местни политики за развитие.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 2: Туризъм

Тематичен приоритет: Насърчаване на туризма и културното и природното наследство.

Индикативни дейности по твърди мерки:

Дребномащабни инвестиции, ИКТ и ГИС платформи, информационни центрове, туристически транспортни схеми:

- Възстановяване и поддържане на туристически обекти от историческо и културно значение, включително консервация и опазване на движимо и недвижимо природно, историческо и културно наследство;

- Подобряване на достъпа до природни, културни и исторически туристически обекти чрез рехабилитация на пътища за достъп, изграждане на нови и/или реконструкция или подобряване на съществуващи велосипедни маршрути и пътеки (включително съпътстващо изработване на общ стандарт за пътни знаци и информационни табели, както и съвместни екскурзоводи и т.н.);

- Изграждане на нови и/или рехабилитация и обновяване на туристически атракции, информационни центрове, къски за информирание и напътстване на потенциални посетители и т.н.

- Обновление на публични блага (електричество, водоснабдяване, канализация и т.н.), отнасящи се към туристически обекти;

- Поставяне на съоръжения за достъп до или в туристическите обекти на хора в неравностойно положение.

Индикативни дейности по меки мерки:

• Разработване и промотиране, обучение и консултиране на съвместни проучвания, съвместен продукт и услуги:

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

- Разработване и въвеждане на съвместни тематични маршрути и тематични туристически клъстери (базирани на уникалното природно и културно наследство на региона);
 - Разработване на нови (алтернативни) устойчиви туристически продукти и услуги;
 - Съвместни дейности, инструменти и инициативи за промотиране на трансгранични туристически продукти (напр. съвместно участие в туристически изложения, борси и други промоционални събития, съвместна рекламна кампания, и т.н.);
 - Съвместно разработване и изпълнение на планове за развитие на туристически дейности, нови туристически дестинации и опит;
 - Съвместни инициативи за подобряване на качеството на обслужване в туризма (обмяна на опит и добри практики, обучения, пътувания за обмяна на опит, и т.н.);
 - Подкрепа за стартиращи инициативи за използване на местните ресурси за създаване на нови туристически продукти и услуги (вкл. за жени и маргинални групи);
 - Разработване на трансгранични транспортни схеми за туристически обекти.
- Съвместни промоционални събития, събития за повишаване на информираността и за работа в мрежа:
 - Създаване/разработване/укрепване на съвместни мрежи за обмен на добри практики в областта на управлението на устойчив туризъм;
 - Разработване/изпълнение на съвместни политики, стратегии, обучения и мероприятия за изграждане на капацитет за оценка на културното и природното наследство чрез неговото възстановяване и промотиране за устойчива икономическа употреба;
 - Организиране на съвместни културни събития за промотиране на културната идентичност на региона в областта на музиката, театъра, изкуството и т.н.;
 - Създаване на мрежа за културни инициативи на млади хора в граничния район, вкл. участие на деца и млади хора в инициативи в областта на културните, социалните, научните и физическите дейности (музика, философия, спорт, регионални проучвания);
 - Кампания за повишаване на информираността на всички нива (индивидуално, организационно, бизнес, държавна администрация, училища, университети) по въпроси, свързани с устойчивото използване и промотиране на регионалното културно и природно наследство.

Официална интернет страница на програмата за новини и актуални покани за кандидатстване - <http://www.ipa-cbc-007.eu/index.php>

*Програма за трансгранично сътрудничество България – Сърбия 2014-2020г.
(одобрена от ЕК на 30.07.2015г.)*

Управляващ орган на програмата – Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“, Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Национален орган в България е Отдел „Програми за трансгранично и транснационално сътрудничество“, Правителство на Република Сърбия - Сръбски офис за европейска интеграция.

Териториален обхват - (областите) Видин, Монтана, Враца, София, Перник, Кюстендил за територията на Република България и областите Бор, Зайчар, Пирот, Ниш, Ябланишка, Топличка и Пчинска за територията на Сърбия.

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Цел: да се насърчи балансираното и устойчиво развитие на трансграничния регион между България и Сърбия - интегриран в европейското пространство чрез интелигентен икономически растеж, приспособяване към промените в околната среда и подобряване на културата на обучение.

Общият бюджет на Програмата е 34 102 251.77 евро.

Целевите групи и основните типове бенефициенти:

Централни/регионални и местни органи на властта; културни институти (музеи, библиотеки, художествени галерии, читалища и др.); образователни институции и обучителни центрове; регионални и браншови агенции за развитие, структури за подкрепа на бизнеса; неправителствени организации и туристически асоциации, и др. Участието им в проекти ще улесни усвояването на знания и обмена на добри практики, ще подобри прилаганите регионални и местни политики за развитие и ще създаде и развие трансгранични партньорства.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 1: Устойчив туризъм

Специфични цели:

Туристическа атрактивност: подкрепа за развитието на конкурентни туристически атракции чрез сътрудничество и разнообразяване на туристическите продукти, предлагани в трансграничния регион.

Трансграничен туристически продукт: извличане на икономически ползи от развитието на природното и културното наследство в граничния регион чрез създаване на общи трансгранични туристически дестинации.

Работа в мрежа между хората: подобряване ефекта от екотуризма и културно-историческия туризъм за местните общности от допустимата територия, чрез съвместни действия.

Индикативни дейности по твърди мерки:

- Опазване на природното и културното наследство чрез възстановяване и поддържане на обекти от историческо и културно значение, консервиране и опазване на движимо и недвижимо природно, историческо и културно наследство, и т.н.
- Развитие на дребномащабна инфраструктура до туристически атракции и допълнителна дребномащабна техническа инфраструктура, насърчаваща посещенията на туристическите атракции, включително рехабилитация на пътища за достъп; малки туристически гранични пунктове и свързани с тях съоръжения; разработване/ надграждане на ИКТ средства и среда; възстановителни и спортни съоръжения, оформяне на външна среда; осветление и сигнализация и др.
- Разработване на съвместен схеми за транспортен достъп и приключенски маршрути (напр. трансграничен обществен транспорт до туристически обекти; екопътеки и пътеки на здравето, пътеки за катерене, яздене и колоездене, и т.н.);
- Разработване на туристически атракции, достъпни за хора в неравностойно положение;
- Изграждане на съоръжения за информационен достъп, като инфоцентрове, къоски, съвместни ГИС платформи, съвместни платформи за он-лайн резервации, плащане, и т.н.);
- Подкрепа за дейности за повишаване на информираността (информационни кампании).

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Индикативни дейности по меки мерки:

- Разработване на съвместни трансгранични туристически дестинации;
- Разработване на устойчиви трансгранични туристически продукти и услуги;
- Съвместен маркетинг и реклама на трансгранични туристически дестинации и продукти;
- Дейности за повишаване на осведомеността и и информационно обслужване;
- Дейности за изграждане на капацитет, адресирани към местната общност и бизнес;
- Организиране на съвместни събития за промотиране на трансграничното природно и културно наследство.

Официална интернет страница на програмата за новини и актуални покани за кандидатстване - <http://www.ipacbc-bgrs.eu/bg/>

*Програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ 2014- 2020 г.
(одобрена от ЕК на 05.08.2015 г.)*

Дунавската транснационална програма е финансов инструмент със специфичен характер, която подкрепя политиката на интеграция в дунавския регион.

Управляващ орган на програмата – Секретариатът за национално икономическо планиране (Office for National Economic Planning) към Министерството на националната икономика на Република Унгария.

Национален орган в България е Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Териториален обхват – Програма Дунав покрива напълно географския обхват на Стратегията на ЕС за Дунавския регион, като включва участието на 9 държави-членки на ЕС: Австрия, България, Чехия, Германия (федерални провинции Бавария и Баден-Вюртемберг), Хърватия, Унгария, Румъния, Словения и Словакия и 5 държави кандидат-членки: Босна и Херцеговина, Сърбия, Молдова, Черна гора и 3 области от територията на Украйна – 4 области: Ивано-Франковска, Закарпатска и Одеса.

Общият бюджет на програма „Дунав“ е 222 млн. евро.

Целевите групи и основните типове бенефициенти са национални, регионални и местни власти, както и неправителствени организации.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 2 „Околна среда и културно ангажиран Дунавски регион“ е основна приоритетна ос, в която може да намерят място проекти от сектор „Туризъм“, чрез:

Специфична цел 2.1: Устойчиво използване на природното и културното наследство и ресурси. Възможните направления са: културно-исторически туризъм, екотуризъм, алтернативен туризъм и др.

Специфична цел 2.2: Възстановяване и управление на екологични мрежи и коридори – екотуризъм, алтернативен туризъм.

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Приоритетна ос 4 „Добре управляван Дунавски регион“ също дава възможности за разработване на проекти в туризма

Специфична цел 4.1: Повишаване на институционалния капацитет за посрещане на основните обществени предизвикателства.

Специфична цел 4.2: Подобряване на системите за управление и капацитета на публични институции, ангажирани с развитието и изпълнението на целите на Дунавската програма.

За да постигне определените цели, програмата ще финансира предимно дейности от типа „меки мерки“, обособени към всяка една от специфичните цели.

Програмата ще допринесе за постигане целите на четирите стълба на Стратегията на ЕС за Дунавския регион и за единадесетте приоритетни области в нея.

Официална интернет страница на програмата за новини и актуални покани за кандидатстване - <http://www.interreg-danube.eu/>

Програма за транснационално сътрудничество Балкани – Средиземно море 2014- 2020г. (одобрена от ЕК на 25.09.2015 г.)

Управляващ орган на програмата - Министерство на развитието и конкурентоспособността на Република Гърция чрез офиса си в гр. Солун.

Национален орган в България е Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Териториален обхват - три държави-членки на ЕС: Гърция, Кипър и България и две държави кандидат-членки на ЕС: Албания и Македония.

Цел - повиши качеството на процесите на териториална, икономическа и социална интеграция и да допринесе за сближаването, стабилността и конкурентоспособността на региона чрез развиването на транснационални партньорства и съвместни действия по въпроси от стратегическо значение.

Общ бюджет: 39 727 652 евро.

Бенефициенти по Програмата могат да бъдат: Местни, регионални и национални власти; Агенции за регионално развитие; Организации за опазване на околната среда; Агенции за развитие на всички форми на туризъм; Организации за управление на защитените зони; Неправителствени организации и организации на гражданското общество; Агенции за насърчаване на малките и средни предприятия.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 1: „Предприемачество и иновации“ - посветена на дейности за изграждане на регионалния предприемачески потенциал, подобряване на конкурентоспособността, насърчаване и подпомагане създаването на нови малки и средни предприятия (МСП).

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Приоритетна ос 2: „Околна среда“ - засилване на интегрираните съвместни подходи за опазване и управление на богатото природно и културно наследство в региона като предпоставка и основа за устойчиво развитие и приобщаващ растеж. Също така ще се подпомага развитието на региона като туристическа дестинация, насърчавайки развитието на идентичност „Балкани - Средиземно море“. Ще се търси баланс между туризма, опазването на околната среда, ефективността на ресурсите и икономическото развитие. Поддържане на биологичното разнообразие и природните екосистеми чрез укрепване на работата в мрежи и управление на защитени територии, включително Натура 2000.

Индикативни дейности по Приоритетна ос 2, приложими за проекти в сферата на туризма:

- Разработване на транснационални планове за действие и трансфер на концептуални модели, насочени към защита, промотиране и развитие на обекти от природното богатство и културното наследство в специално подбрани зони, вкл. териториите на Натура 2000.
 - Разработване на стратегия за развитие на регионални туристически брандове, включваща дейности по увеличаване на тяхната видимост и пазарна реализация.
 - Интегрирано планиране на развитието на морските и крайбрежните зони и реализация на пилотни проекти за промотиране на природните забележителности и културното наследство в тези зони.
 - Разработване на устойчиви транснационални туристически продукти и пакети, свързани с природните забележителности и културното наследство, представляващи комбинации от различни форми на алтернативен туризъм.
 - Промотиране на устойчив подход към развитието на културния туризъм на база изобилието от паметници на световното културно наследство на териториите на Програмата (32 исторически паметника и 8 нематериални исторически ценности).
 - Промотиране въвеждането на концепцията „Green and Fair Products“ (производство на екологично чисти продукти по естествени способи от малки общности и продажбата им на ниски непазарни цени) и включването на съответните райони в туристически маршрути.
 - Транснационално сътрудничество в сферата на мултикултурализма, културния обмен и връзките на творците от отделните страни, с цел разработване на съвместни продукти и организиране на събития, представляващи интерес за туристи от региона, ЕС и останалия свят.

Официална интернет страница на програмата за новини и актуални покани за кандидатстване - <http://www.interreg.gr/en/programmes/2012-05-11-09-00-08/balkan-mediterranean.html>.

Програма ИНТЕРРЕГ Европа 2014-2020 г. (одобрена от ЕК на 11.06.2015г.)

Управляващ орган на програмата – Регион Нор-Па дьо Кале, Регионален съвет, Франция.

Национално звено за контакт за България е Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Териториален обхват – цялата територия на Европейския съюз, Норвегия и Швейцария.

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Цел на програмата - да продължи процеса на обмен на опит и усвояване на политики между публичните органи за подобряване изпълнението на политиките и програмите по цел „Инвестиции за растеж и работни места“.

Общ бюджет по програмата - 359 000 000,00 евро.

Брой на партньорите: от поне 3 страни, от които най-малко 2 партньори от страни членки на ЕС, финансирани от ИНТЕРРЕГ ЕВРОПА.

Бенефициенти по програмата - Програмата позволява на **публичните органи и публично правните организации и организациите с нестопанска цел за осъществяване на дейност в частна полза**, ангажирани с регионалното развитие в цяла Европа, да обменят практики и идеи за изпълнението на публичните политики, намирайки по този начин решения за подобряване на техните стратегии в полза на гражданите в съответствие с приоритетите на Европа 2020 за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Приоритетна ос 2: „Конкуренетоспособност на малките и средните предприятия (МСП)“.

Индикативни дейности:

Проекти за междурегионално сътрудничество и Платформи за усвояване на политики, целящи да позволят на партньорите от различните държави–партньорки да работят заедно по въпросите от общ регионален интерес в областта на политиката за подпомагане на растежа на МСП и предприемачеството

Приоритетна ос 4: „Околна среда и ресурсна ефективност“

Индикативни дейности:

Проекти за междурегионално сътрудничество и Платформи за усвояване на политики, целящи да позволят на партньорите от различните държави–партньорки да работят заедно по въпросите от общ регионален интерес в областта на политиката за подпомагане на опазването и развитието на природното и културното наследство.

Проектите по Програмата ще се изпълняват в 2 етапа:

Етап 1 ще включва обмен на опит в изпълнението на политики (1 до 3 години). Етапът приключва с изработване на План за действие за всеки регион, участващ в проект.

Етап 2 ще включва наблюдение на изпълнението на Плана за действие (2 години), включително възможни пилотни дейности.

Има и фаза за създаване на „група на заинтересованите страни“. Тук ще се очаква включване на всички организации, свързани с процеса на изпълнение на политиката. Всеки регион следва да посочи кои са основните заинтересовани от проекта страни, които обаче не са преки партньори в проекта (институции, агенции, академични партньори, НПО, бизнес и др.). необходимо е включване на основните заинтересовани страни в проекта от началото на сътрудничеството, в дейностите по проекта и в изпълнението на Плана за действие. Разходите за участие в срещи по проекта на представители на заинтересованите страни, посочени във Формуляра за кандидатстване – допустим разход (пътуване) в бюджетна линия (външна експертиза).

Официална интернет страница на програмата за новини и актуални покани за кандидатстване - <http://www.interregeurope.eu/>

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

Съвместна оперативна програма „Черноморски басейн 2014 – 2020г.“
(одобрена от ЕК на 18.12.2015г.)

Управляващ орган на програмата Министерството на регионалното развитие и публичната администрация на Република Румъния със седалище в гр. Букурещ.

Национално звено за контакт е Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие и благоустройството на Република България.

Териториален обхват - Румъния (Югозападен); България (Североизточен и Югоизточен); Гърция (Кентрики Македония, Анатолики); Македония (Траки); Турция (Истанбул, Текирда, Едирне, Къркларели, Коджаели, Сакария, Дюздже, Болу, Ялова, Зонгулдак, Карабюк, Бартън, Кастамону, Джанкъръ, Синоп, Самсун, Токат, Джорум, Амасия, Трабзон, Орду, Гиресун, Ризе, Артвин, Гююшхане; Русия (Ростовска област, Краснодарски край, Автономна Република Адигея); Украйна (Одеса, Николаив, Херсон, Запорожка и Донецка област; Молдова, Грузия, Армения и Азербайджан (целите страни).

Цели - промотиране на икономическото и социално развитие на регионите от двете страни на общите граници и справяне с общите предизвикателства в областите: опазване на околната среда, обществено здравеопазване, безопасност и сигурност.

Общият бюджет на Програмата възлиза на 53 942 456,70 евро.

Потенциални бенефициенти, които трябва задължително да са базирани в териториите на Програмата: местни и регионални власти, обществени организации, търговско-промишлени палати, образователни институции и академичната общност. Допуска се съдействие от национални власти в процеса на изпълнение на проектите.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

Тематична цел 1: Развитие на бизнеса, с акцент върху малките и средните предприятия.

Приоритетна цел 1.1 – Съвместно промотиране на деловата дейност и предприемачеството в секторите на туризма и културното наследство.

Индикативни дейности в сферата на туризма:

- Разработване на съвместни трансгранични туристически продукти и транс-национални тематични маршрути.
- Промотиране на мрежовата организираност и свързаността между туристическите и културните институции на участващите региони.
- Разработване на общи туристически пакети, насочени към определени пазари, и иновативни туристически продукти.
- Съвместно насърчаване на отварянето на Черноморския регион към международния и не-европейския туристически пазар.
- Обмен на „добри практики“ в разработването на опазващи околната среда туристически политики.
- Промотиране на историческото наследство и подкрепа на запазването му с оглед насърчаване на туристическите посещения.
- Съвместно промотиране на продукти на културната дейност и събития.

Ръководство за финансиране от ЕС за туристическия сектор 2014-2020 г.

- Повишаване качеството на туристическите услуги и усъвършенстване на уменията на туристическия персонал, напр. чрез студентски обмен между образователни институции и съвместното създаване на он-лайн образователни програми.

Проектите по Програмата трябва да бъдат представяни **съвместно** от партньори най-малко от **една** от участващите страни-членки на ЕС и от **една** от останалите участващи страни. Проекти с участието на партньори от Турция могат да бъдат представяни само ако участват и партньори от участваща страна членка на ЕС и от поне една от другите участващи страни.

Проектите **задължително** трябва да водят до установяване на транс-гранично сътрудничество с ясно изразено положително влияние и придобивки за участващите региони.

Видове допустими проекти:

- Интегрирани проекти, при които всеки бенефициент изпълнява част от проектните дейности на своя територия.
- Симетрични проекти, при които идентични дейности се изпълняват паралелно в страните-участнички в проекта.
- Проекти, които се реализират само, или преимуществено, на територията на отделна страна, които обаче генерират ефект на транс-гранична основа за всички, или за част от страните, участващи в Програмата.

Официална интернет страница на програмата за новини и актуални покани за кандидатстване - <http://www.blacksea-cbc.net/>

IV. Политики и програми на Европейския съюз.

Програма COSME 2014-2020г.

COSME е програма на ЕС за Конкуентоспособност на малките и средни предприятия.

Европейската Комисия е отговорна за изпълнението на програма COSME, като частично е делегирано изпълнение и на Европейската Изпълнителна агенция за малки и средни предприятия (EASME).

Териториален обхват – всички страни-членки на ЕС и страни, участващи в Програмата, според чл. 6 на Регламента за COSME.

Общ бюджет на програмата - 2.3 млрд. евро.

Възможности, които дава програмата за туристическия сектор:

В раздел „Туризм“ на COSME са набелязани основни направления, които ще се финансират в рамките на 2014-2020 г., в т.ч.:

- **Увеличаване на туристическите потоци в неактивни сезони.**

По това направление, покана за набиране на проектни предложения ще предложи съфинансиране на проектни партньорства, които създават условия за увеличаване на туристопотока през слабия туристически сезон, между страни-членки и/или не-членки на ЕС. Целевата група е конкретна/ специфична група, като възрастни хора и младежи.

Необходимо е кандидатите да бъдат юридически лица. Те трябва да са изцяло или частично държавни или частни организации. Кандидатите трябва да работят в консорциум с партньорски организации, съставен от държавни организации и други заинтересовани (МСП, асоциации, федерации, организации), които работят в тематичния обхват на поканата за набиране на предложения.

- **Диверсифициране на европейските туристически оферти и продукти.**

По това направление, проектни партньорства ще бъдат съфинансирани по специално предназначени покани за набиране на предложения. Фокусът ще бъде поставен върху транснационални тематични продукти, наред с другите, в областта на общото наследство, морски туризъм, бизнес туризъм, селски туризъм, спорт и туризъм, културен и индустриален туризъм, включително синергия между културни и креативни индустрии и туризъм, както и промотиране на вече избрани отлични европейски туристически дестинации.

- Увеличаване на качеството и устойчивостта на туристическия продукт, достъпност, умения, информация и иновации в туризма.

- Увеличаване на Европейската разпознаваемост като туристическа дестинация както и нейните разнообразни дестинации.

Бенефициенти: всички юридически лица (МСП, НПО, държавни/публични организации и др.).

Официална интернет страница на програмата за новини и актуални покани за кандидатстване - http://ec.europa.eu/growth/smes/cosme/index_en.htm

Програма Творческа Европа (Creative Europe) 2014-2020 г.

Обща информация.

Творческа Европа (Creative Europe) е новата рамкова програма на Европейската комисия, която финансира проекти в областта на културните и творчески индустрии в периода 2014 - 2020 г. Програмата обединява програми „Култура“, „МЕДИА“ и „МЕДИА Мундус“ в обща рамка и създава изцяло нов механизъм, подобряващ достъпа до финансиране за художници, професионалисти в сферата на културата и аудиовизуалните изкуства, артистична дейност, книгоиздателство, кино, телевизия, музика, културно наследство. Финансирането ще помогне на тези професии да оперират в цяла Европа, да достигнат нова аудитория, да се запази културното и лингвистично многообразие.

Териториален обхват на програмата: ЕС, Исландия, Лихтенщайн, Норвегия, Швейцария, Албания, Босна и Херцеговина, Македония, Черна гора, Сърбия, Косово, Армения, Азербайджан, Беларус, Грузия, Молдова, Украйна, Алжир, Египет, Мароко, Тунис, Йордания, Ливан, Либия, Палестина, Сирия и Израел.

Общ бюджет на програмата - 1.46 млрд. евро.

Финансирането за проект е между 200 хил. евро и 2 млн. евро, като делът на европейските средства варира между 40 и 85 %.

Бенефициенти - юридически лица и техни обединения, градове.

Видове проекти по програмата, с отношение към туризма:

Проекти за транснационално сътрудничество – организиране на международни културни събития, като комбинирани турове, изложби, разменени гостувания, фестивали.

Европейски мрежи за насърчаване културния и креативния сектор да работят в транснационална и международна среда.

Европейски столици на културата - титлата се присъжда всяка година на два европейски града. Целта на инициативата е да подчертае богатството и разнообразието на европейските култури, както и обединяващите ги фактори. Гр. Пловдив получи титлата за 2019 год.

Официална интернет страница на програмата - http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/news/index_en.htm.